

Informace ze zdravotnictví Kraje Vysočina

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
10. 7. 2013

9

Činnost oboru pneumologie a ftizeologie v Kraji Vysočina v roce 2012

*Activity in Branch of pneumology and phthisiology
in the Vysočina Region in 2012*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Kraji Vysočina v roce 2012 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Vysočina Region in 2012 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz.

Ambulantní péče v oboru PNE byla rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; dvě ordinace byly v ostatních ambulantních zařízeních. Celkem ji v kraji zajišťovalo 19 zdravotnických zařízení, ve kterých pracovalo 18,25 lékařů a 25,30 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel byli v kraji 3,6 lékaře (ČR 3,4), na jednoho lékaře tohoto oboru v kraji připadlo 28 011 obyvatel (ČR 29 277).

V ordinacích PNE bylo provedeno 83 635 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 583 ošetření (ČR 4 874).

Největší objem péče byl stejně jako v minulých letech věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2012 bylo pod stálým lékařským dohledem 29 146 osob, z toho 45 % jsou ženy. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 570 (ČR 572). Nejčastější příčinou dispenzarizace (49 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), stejně jako v minulém roce. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 279 pacientů (ČR 251), nejvíce v okrese Třebíč. Na doporučení odborné

společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 3 578 mužů a 4 460 žen. Počet dispenzarizovaných osob se zvýšil proti minulému roku o 5 %. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Pelhřimov. Okresy Havlíčkův Brod a Žďár nad Sázavou byly výrazně nižší než krajský průměr (157). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (33 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (35 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (23 %), stupeň 4-těžké perzistující (9 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává zhruba na úrovni minulého roku.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 2 507 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 6 345 osob.

Vedle dispenzarizace jsou prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Za sledovaný rok bylo vykázáno 461 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2012 byly děti ve stáří od 6 týdnů do 6 měsíců (50 %). Provedeno bylo 579 tuberkulínových testů. Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin nebo na přání rodičů.

Lůžková péče byla k dispozici na třech nemocničních odděleních se 78 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2012 celkem včetně smluvních 10,21 lékařů a 31,30 ZPBD. Hospitalizováno bylo 2 456 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích činila 7,6 dnů (ČR 7,7 dnů) a využití lůžek 237,8 dne (ČR 245,3). V jednom odborném léčebném ústavu pracovalo k 31.12.2012 celkem včetně smluvních 7,5 lékařů a 21,25 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 53,6 dne při využití lůžek ve dnech 263,2 (ČR 256,5).

Značky v tabulkách

- Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ing. Jana Marečková
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Brno
Vinařská 6, 603 00 Brno
tel.: 543 559 455, fax: 543 559 455
e-mail: mareckova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

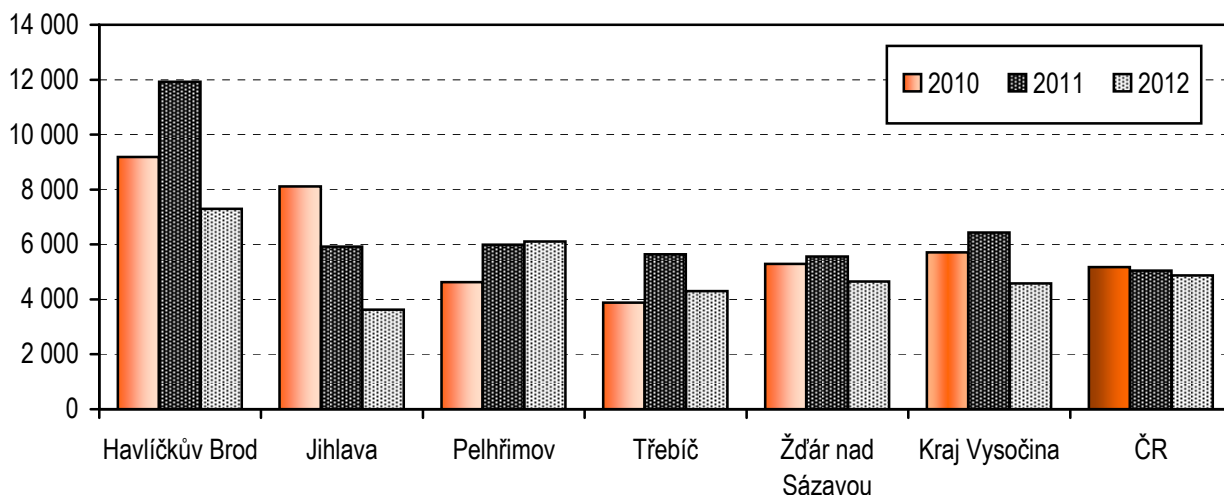
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení a dle území**

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	8	9,85	53,97	16,70	36 611	304	43,77	3 716,9
Samostatné ordinace lékařů specialistů	9	8,00	43,84	8,00	46 251	157	55,30	5 781,4
Ostatní ambulantní ZZ	2	0,40	2,19	0,60	773	-	0,92	1 932,5
Kraj Vysočina	19	18,25	100,00	25,30	83 635	461	100,00	4 582,7
dle území (okresu)								
Havlíčkův Brod	4	1,60	8,77	3,40	11 684	157	13,97	7 302,5
Jihlava	5	7,20	39,45	7,20	26 062	140	31,16	3 619,7
Pelhřimov	4	2,30	12,60	5,20	14 052	-	16,80	6 109,6
Třebíč	4	4,15	22,74	4,00	17 867	46	21,36	4 305,3
Žďár nad Sázavou	2	3,00	16,44	5,50	13 970	118	16,70	4 656,7
Kraj Vysočina	19	18,25	100,00	25,30	83 635	461	100,00	4 582,7
Česká republika	306	359,20	x	581,58	1 750 670	14 115	x	4 873,8

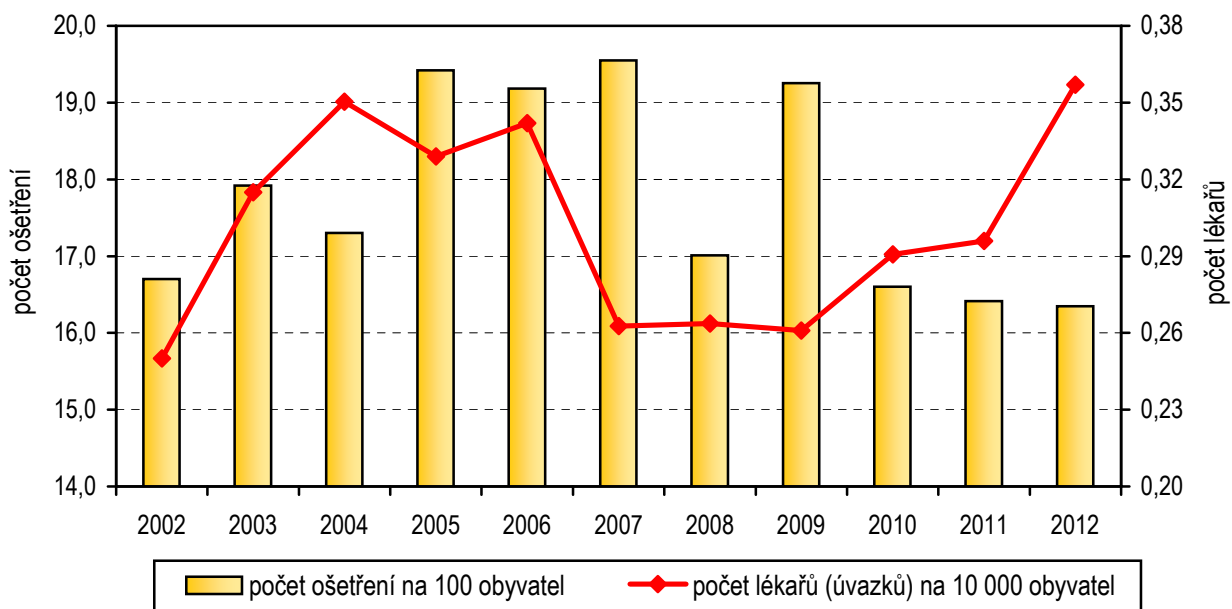
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21

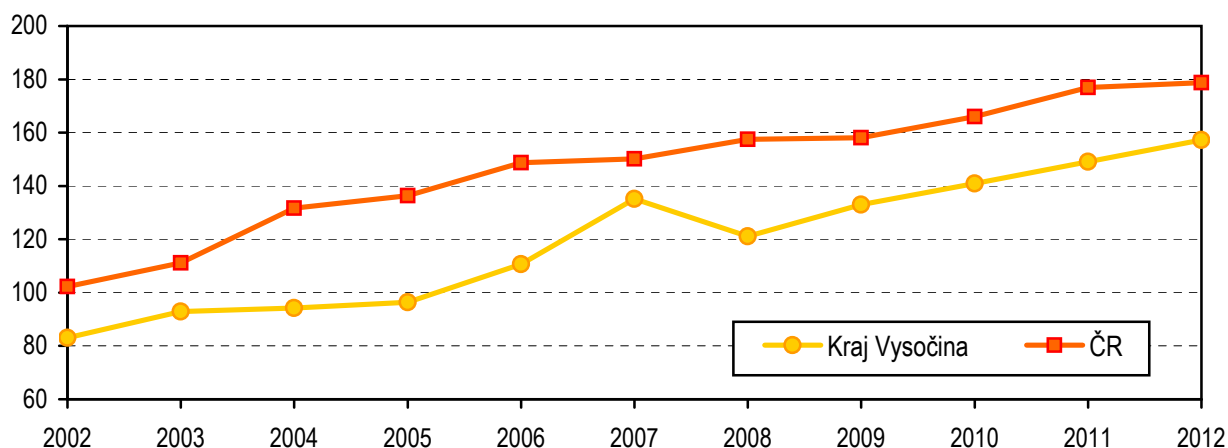
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2010–2012

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2012

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2002–2012

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	696	191	-	102	38	13,61	16,17
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	26	7	-	1	-	0,51	1,71
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	194	69	-	10	3	3,79	3,61
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	2 243	899	5	132	82	43,88	51,48
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	14 253	5 869	2	452	379	278,81	250,81
stadium 0 - rizikové	2 151	1 027	-	81	61	42,08	46,38
stadium 1 - lehké	4 168	1 749	2	124	191	81,53	63,20
stadium 2 - střední	4 078	1 751	-	135	76	79,77	83,05
stadium 3 - těžké	2 650	925	-	79	40	51,84	42,50
stadium 4 - velmi těžké	1 206	417	-	33	11	23,59	15,67
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	8 038	4 460	38	248	268	157,24	178,80
stupeň 1 - intermitentní	2 637	1 410	7	77	91	51,58	47,64
stupeň 2 - lehké perzistující	2 780	1 635	31	88	114	54,38	64,74
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 871	1 045	-	40	44	36,60	53,07
stupeň 4 - těžké perzistující	750	370	-	43	19	14,67	13,35
Bronchiektázie (J47)	211	98	-	8	14	4,13	4,60
Sarkoidóza (D86.0,2)	291	165	-	16	11	5,69	8,41
Pneumoniózy (J60–J66)	127	21	-	1	-	2,48	10,57
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	431	172	-	22	24	8,43	7,64
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	376	141	-	19	10	7,36	7,89
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	845	410	-	21	15	16,53	8,35
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 415	611	-	59	80	27,68	22,46
Celkem	29 146	13 113	45	1 091	924	570,14	572,49

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Havlíčkův Brod	162	-	590	16	341
Jihlava	349	-	128	-	877
Pelhřimov	241	-	87	2	85
Třebíč	708	-	15	2	2 640
Žďár nad Sázavou	65	-	162	14	2 402
Kraj Vysočina	1 525	-	982	34	6 345
ČR	22 863	101	21 099	1 370	134 268

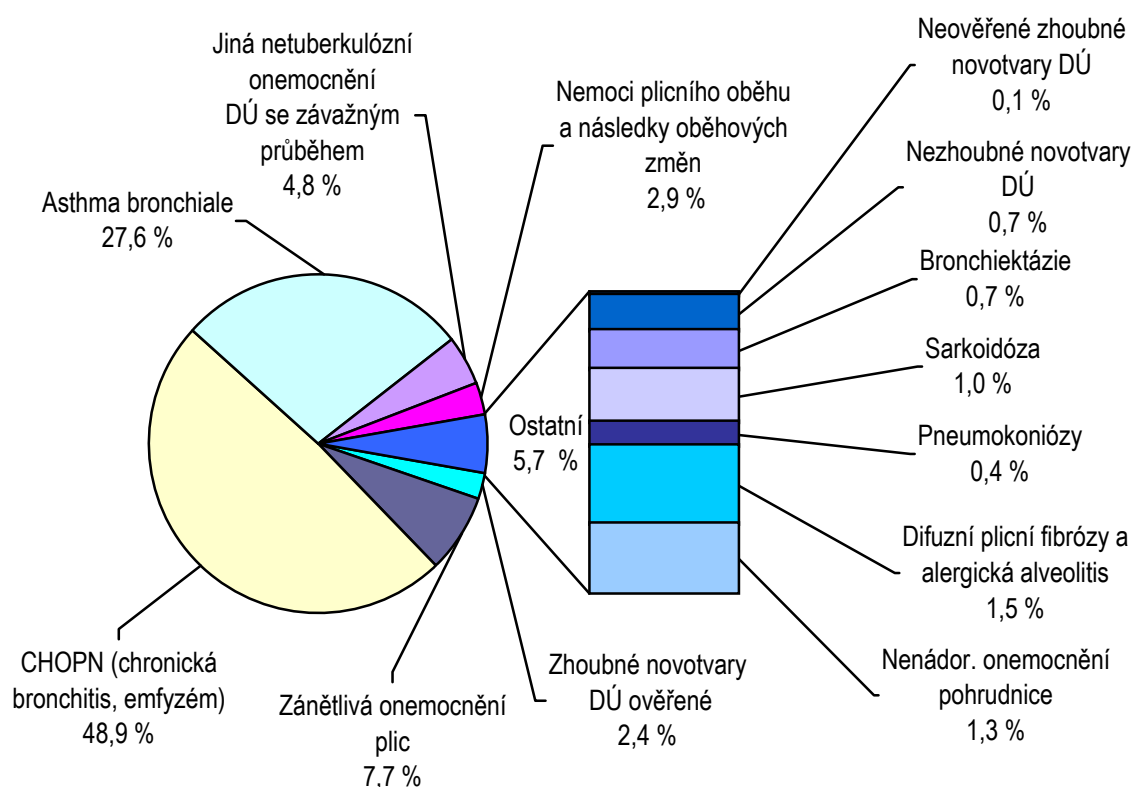
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	3	40	1	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	10,21	223,39	7,50	69,87
ZPBD ²⁾ celkem	31,30	565,99	21,25	331,21
Průměrný počet stanovených lůžek	78,00	1 330,49	80,00	1 379,00
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	50,7	891,6	57,5	966,3
na 1 lékaře	5,2	4,1	7,7	13,2
Počet lékařů na 100 lůžek	13,09	16,81	9,38	5,07
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	40,13	42,59	26,56	24,02
Počet hospitalizovaných	2 456	42 193	393	10 178
Nemocniční letalita	65,0	71,1	86,3	69,2
Využití lůžek ve dnech	237,8	245,3	263,2	256,5
Průměrná ošetrovací doba	7,6	7,7	53,6	34,7
Prostoj lůžek ³⁾	4,0	2,5	21,0	13,0

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21 zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Havlíčkův Brod, p.o., Havlíčkův Brod
 Nemocnice Jihlava, p.o., Jihlava
 Nemocnice Třebíč, p.o., Třebíč

Seznam odborných léčebných ústavů (OLÚ) s plicním oddělením v kraji:

Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí, Humpolec